

1.5 Kerncijfers rechtenopbrengsten en repartitie

Bedragen * € 1.000

	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Rechtenopbrengsten					
Leenrechtgelden	3.541	2.066	2.712	2.745	3.428
CLIP	0	0	32	314	373
Thuiskopiegelden	924	639	670	873	1.162
Reprogelden	<u>13.582</u>	<u>14.040</u>	<u>14.585</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>18.047</u>	<u>16.745</u>	<u>17.999</u>	<u>3.932</u>	<u>4.963</u>
Repartitie					
Leenrechtgelden	3.372	1.902	2.867	2.551	3.206
CLIP	0	0	298	256	275
Thuiskopiegelden	948	689	938	1.555	3.134
Reprogelden	<u>13.345</u>	<u>13.833</u>	<u>13.911</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal netto repartitie	<u>17.665</u>	<u>16.424</u>	<u>18.014</u>	<u>4.362</u>	<u>6.615</u>
Ingehouden administratievergoeding	<u>686</u>	<u>641</u>	<u>752</u>	<u>379</u>	<u>562</u>
Totaal	<u>18.351</u>	<u>17.065</u>	<u>18.766</u>	<u>4.741</u>	<u>7.177</u>
Te verdelen rechten					
Leenrechtgelden	155	186	182	257	264
CLIP	0	0	0	181	164
Thuiskopiegelden	10	102	198	517	1.264
Reprogelden	<u>50</u>	<u>21</u>	<u>235</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>215</u>	<u>309</u>	<u>615</u>	<u>955</u>	<u>1.692</u>
Te verdelen rechten per tijdvak					
2018 en ouder	24	160	388	523	61
2019	0	46	46	198	142
2020	42	56	181	234	564
2021	29	47	0	0	925
2022	<u>120</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	<u>215</u>	<u>309</u>	<u>615</u>	<u>955</u>	<u>1.692</u>

1.6 Toelichting - Sectie PRO leenrechtvergoeding Uitgevers

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Rechtenopbrengsten					
Geschriften	3.360	1.854	2.475	2.502	3.190
Periodieken	144	166	220	222	211
Multimedia	6	9	17	21	27
Literomgelden	<u>31</u>	<u>37</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	3.541	2.066	2.712	2.745	3.428
Repartitie					
Geschriften	3.198	1.707	2.590	2.315	2.944
Periodieken	136	152	236	204	206
Multimedia	12	11	41	32	56
Literomgelden	<u>26</u>	<u>32</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal netto repartitie	3.372	1.902	2.867	2.551	3.206
Ingehouden administratievergoeding	<u>203</u>	<u>157</u>	<u>210</u>	<u>208</u>	<u>260</u>
	3.575	2.059	3.077	2.759	3.466
Te verdelen rechten					
Geschriften	123	145	138	184	182
Periodieken	10	13	14	21	19
Multimedia	21	27	30	52	63
Literomgelden	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>155</u>	<u>186</u>	<u>182</u>	<u>257</u>	<u>264</u>

Sectie PRO leenrechtvergoeding Uitgevers

Openbare bibliotheken betalen voor het uitlenen van werken een vergoeding aan Stichting Leenrecht. Het gaat daarbij om boeken, tijdschriften en multimedialproducten. Daarvan wordt het aan uitgevers toekomende deel door de sectie PRO Uitgevers aandelen Leenrecht (PLU) van Stichting PRO verdeeld. De repartitie van de gelden vindt eenmaal per jaar plaats. De verdeling van gelden is gebaseerd op de daadwerkelijke uitleningen. Van tientallen miljoenen uitleningen is bekend om welke werken het gaat. Hierdoor is het mogelijk om deze gelden titelspecifiek uit te keren aan uitgevers.

De sectie vergadert tweemaal per jaar. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen in het verslagjaar.

Rechtenopbrengsten en repartitie

Gelden die door Stichting Leenrecht worden geïncasseerd, zijn gebaseerd op het aantal uitleningen in het voorafgaande jaar. De sluiting van de bibliotheken in 2021 heeft uiteraard een negatief effect op het aantal uitleningen en derhalve op de gelden die uiteindelijk aangeboden worden aan uitgevers. De reguliere uitkering aan uitgevers bedroeg in 2018 nog € 3,3 miljoen. In 2022 bedraagt de reguliere uitkering € 1,7 miljoen. Voor de komende periode is het haast ondenkbaar dat bibliotheken nog met sluitingen worden geconfronteerd. Daarom is de verwachting dat de komende jaren een reguliere leenrechtuitkering van rond de € 2,5 miljoen aangeboden kan worden aan uitgevers.

De rechtenopbrengst in de leenrechtregeling staan overigens, los van de coronapandemie, structureel onder druk. Jaarlijks daalt de totale incasso van Stichting Leenrecht. Deze structurele daling wordt veroorzaakt door een scala aan ontwikkelingen. Een logische verklaring is dat er minder werken worden uitgeleend. Dat is echter maar een deel van de oorzaak van de dalende incasso. Zo worden de verlengingen sinds enige jaren niet meer afgerekend. De bezuinigingen op bibliotheken leiden tot sluitingen van de kleine vestigingen. Daarnaast heeft een deel van de bibliotheken besloten de collectie onder te brengen bij schoolbibliotheken: de bibliotheek op school (dBos). Deze schoolbibliotheken zijn bij wet vrijgesteld van het betalen van de leenrechtvergoeding waardoor deze uitleningen niet meer (volledig) worden geregistreerd en afgerekend.

In 2022 is na jarenlang overleg een regeling overeengekomen waarbij er een eenmalige vergoeding vanuit het Ministerie van OCW is aangeboden aan rechthebbenden. Het uitgeversaandeel van deze vergoeding bedraagt € 1,7 miljoen. Een bijzonder succes. De eenmalige vergoeding is door Stichting PRO tegen een lager inhoudspercentage verdeelt aan rechthebbenden. Door deze eenmalige uitkering komt de totale incasso en verdeling uit op € 3,5 miljoen. Alle stakeholders werken nu, met dezelfde energie als de afgelopen jaren, aan een structurele oplossing.

1.7 Toelichting –Sectie PRO Thuis kopie

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2022	2021	2020	2019	2018
Rechtenopbrengsten					
Thuis kopie gelden	924	639	670	873	1.162
Repartitie					
Educatieve geschriften	123	95	113	202	0
Dagbladen/Nieuws sites	720	508	709	1.178	2.738
Tijdschriften/Consumentenwebsites	105	86	116	175	396
Totaal netto repartitie	948	689	938	1.555	3.134
Ingehouden administratievergoeding	76	56	76	126	254
Totaal	1.024	745	1.014	1.681	3.388
Te verdelen rechten					
Thuis kopie gelden onverdeeld/reservering	0	93	197	516	653
Dagbladen/Nieuws sites	10	9	0	0	534
Tijdschriften/Consumentenwebsites	0	0	1	1	77
	10	102	198	517	1.264

Sectie PRO Thuis kopie

Volgens de Nederlandse Auteurswet, artikel 16b lid 1 en artikel 16c lid 1, en de Wet op de Naburige rechten, artikel 10, wordt het 'reproducen van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst' niet beschouwd als inbreuk op het recht van de maker of de uitvoerende kunstenaar ervan, mits aan alle daarvoor geldende voorwaarden is voldaan. Een van de belangrijkste voorwaarden is het afdragen van een billijke vergoeding. Stichting de Thuis kopie incasseert deze vergoeding en heeft Stichting PRO aangewezen om het uitgevers-aandeel uit te keren.

In 2018 heeft Stichting PRO voor het eerst de thuis kopiegelden aan kunnen bieden aan uitgevers en producenten. De verdeling binnen thuis kopie wordt deels gebaseerd op onderzoek naar de opslag van content. Vervolgens ontvangt Stichting PRO het uitgevers-aandeel binnen de categorie geschriften. De gelden worden vervolgens onderverdeeld op basis van de gegevens die beschikbaar zijn over de directe digitale consumentenomzet per categorie. Vervolgens zijn binnen deze categorieën de omzetten van uitgevers opgevraagd.

Het aandeel voor de educatieve uitgevers is toegevoegd aan de repartitie van de readergelden (stichting UvO).

Rechtenopbrengsten en repartitie

In dit verslagjaar is er € 924.000 aangeboden door Thuis kopie (2021: € 639.000). De stijging wordt veroorzaakt doordat de incasso vanuit Thuis kopie is gestegen. Daarnaast is er een aangepaste verdeelsleutel toegepast binnen Thuis kopie. Daardoor is het aandeel geschriften gestegen waar uitgevers van profiteren.

HP/Reprobelfix

Het aandeel voor uitgevers is gecorrigeerd op basis van de gegevens over het aandeel makers in loondienst. Immers, de HP/Reprobeldiscussie (waarbij de Europese rechter bepaalde dat uitgevers geen rechthebbenden zijn van vergoedingen uit wettelijke regelingen, bekend als het HP/Reprobel arrest) is van toepassing op de wettelijke thuis kopieregeling waardoor er alleen een aandeel beschikbaar is voor makers. Voor uitgevers betekent dit dat er een aandeel wordt berekend op basis van het aandeel makers in loondienst (op basis van het werkgeversauteursrecht) binnen een bepaalde sector.

Inmiddels is er echter een nieuwe juridische werkelijkheid. De Nederlandse wetgever heeft de zogenoemde HP/Reprobelfix geïmplementeerd waardoor uitgevers wederom gelden kunnen ontvangen uit dit soort collectieve regelingen. In 2022 heeft Stichting PRO met Stichting Lira (CBO van tekstmakers) en Pictoright (CBO van beeldmakers) overeenstemming bereikt over deze verdeling. Afsproken is om de reguliere 50/50 verdeling tussen makers en uitgevers te hanteren. Die overeenstemming is een belangrijk succes en leidt tot een situatie waarbij uitgevers vanuit de thuis kopieregeling een redelijke vergoeding ontvangen. Dit akkoord ligt echter al geruime tijd ter goedkeuring bij het CvTA. De hoop en de verwachting is dat het CvTA alsnog op korte termijn de afspraak accordeert.

Regeling Thuis kopie onder druk

De regeling staat praktisch continu ter discussie. Er is discussie over de wijze waarop de Nederlandse wetgever Europese richtlijnen implementeert (er wordt bij elke herziening serieus overwogen om het verbodsrecht in te voeren om af te zijn van deze heffing). Maar er is tevens discussie over de wijze waarop gebruikers privé kopieën kunnen maken, op welke apparaten en in hoeverre dit gebruik nog onder de thuis kopie-exceptie valt. Het gebruik verandert immers dermate snel, dat er veel rechtszaken over deze heffing zijn -en nog worden- gevoerd, zowel op nationaal als internationaal niveau. Daarnaast is de discussie over de verdeelsleutel binnen Thuis kopie (welke groepen rechthebbenden krijgen welk aandeel) nog niet afgrond.

1.8 Toelichting – Sectie PRO Reprorecht (PRO Mandaat)

Bedragen * € 1.000

	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Rechtenopbrengsten			
Reprogeden Tekst	9.538	11.947	11.094
Reprogeden Beeld	4.044	2.093	3.491
	<u>13.582</u>	<u>14.040</u>	<u>14.585</u>
Repartitie			
Vak en wetenschap	5.689	6.053	4.970
Schoolboeken	4.128	4.607	3.554
Kranten	2.256	2.001	4.163
Algemene boeken	676	803	522
Publiekstijdschriften	596	369	702
Totaal netto repartitie	<u>13.345</u>	<u>13.833</u>	<u>13.911</u>
Ingehouden administratievergoeding	407	428	430
Totaal	<u>13.752</u>	<u>14.261</u>	<u>14.341</u>
Te verdelen rechten			
Vak en wetenschap	10	9	226
Schoolboeken	40	12	9
Kranten	0	0	0
Algemene boeken	0	0	0
Publiekstijdschriften	0	0	0
	<u>50</u>	<u>21</u>	<u>235</u>

Sectie PRO Reprorecht (PRO Mandaat)

De Reprorechtregeling voor het bedrijfsleven is in 2013 uitgebreid waardoor de mogelijkheid is gecreëerd om naast fotokopiëren ook het digitaal hergebruik af te rekenen met Stichting Reprorecht. Stichting Reprorecht vertegenwoordigt voor het analoge hergebruik (fotokopieën), alle uitgevers dankzij een wettelijke aanwijzing. Mandaten van groepen rechthebbenden zijn echter onontbeerlijk om tevens het digitale hergebruik in het bedrijfsleven te kunnen faciliteren. PRO Mandaat heeft deze mandaten verworven bij de uitgevers en vervolgens Stichting Reprorecht de opdracht gegeven om namens de uitgevers de regeling uit te voeren. Op basis van de huidige verdeling van Reprorechtgelden, vertegenwoordigt PRO Mandaat praktisch 100% van de uitgeversaandelen doordat meer dan 500 uitgevers een mandaat hebben afgegeven.

De afgelopen jaren is er discussie gevoerd tussen alle groepen rechthebbenden binnen Stichting Reprorecht over de verdeling. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een situatie waarbij de makers de gelden voor de categorie vak-, educatief en wetenschappelijke bladen en boeken uitgekeerd krijgen via Lira, en de uitgevers hun aandelen via Stichting PRO. De systematiek voor de verdeling aan uitgevers is ongewijzigd ten opzichte van de systematiek die Stichting Reprorecht hanteerde. Op basis van onderzoek is er inzicht welke type content in welke verhouding wordt gebruikt. Binnen deze categorieën geven uitgevers vervolgens hun omzet op.

Rechtenopbrengsten en repartitie

Totaal is er € 13,6 miljoen ontvangen vanuit Stichting Reprorecht. Dit jaar is het eerst een volledige 50/50 verdeling toegepast op het aandeel van beeld. Hierdoor ontvangen uitgevers ook in deze categorie een redelijke vergoeding. Alhoewel de afgelopen drie jaar anders doet vermoeden, is de verwachting dat de reguliere reprorechtincasso in de komende jaren lager zal zijn. De afgelopen jaren zijn er enkele incidentele bedragen uitgekeerd door Stichting Reprorecht.